

MỐI LIÊN HỆ GIỮA PHẬT GIÁO VÀ CHÍNH SÁCH THANH TẮY CHỦNG TỘC Ở MYANMAR

Bởi Randy Rosenthal | Ngày 17 tháng 7 năm 2018

Tâm Diệu chuyển ngữ

Làm sao người Phật tử có thể liên hệ đến một trong những cuộc khủng hoảng nhân đạo tồi tệ nhất trên thế giới? Randy Rosenthal xem xét lịch sử để hiểu một tôn giáo hòa bình đã trở thành một sự biện minh cho bạo lực như thế nào.

“Nó không phải là sức mạnh làm hỏng nhưng là sự sợ hãi. Sự mất quyền lực đã làm hỏng những người sử dụng nó và lo sợ tai họa của quyền lực làm hỏng những người phải chịu đựng nó.” – Aung San Suu Kyi

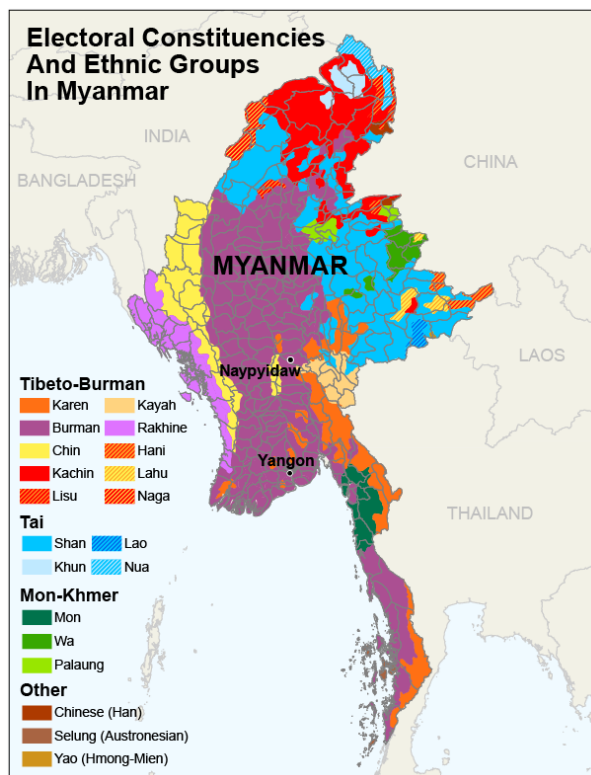
TÌM HIỂU CUỘC KHỦNG HOẢNG Ở MYANMAR

Kinh sách của Do Thái giáo, Ấn Độ giáo, và Hồi giáo có thể chấp nhận, bỏ qua hay biện giải, và thậm chí đôi khi khuyến khích việc sử dụng bạo lực. Trong khi đó, kinh sách Phật giáo hoàn toàn ngược lại. Chương mười của kinh Pháp Cú (Dhammapada), một tuyển tập các câu kệ được cho là lời Đức Phật, chúng ta hãy đọc: “Ai ai cũng sợ gươm đao; ai ai cũng sợ chết; vậy nên lấy lòng mình suy lòng người, chớ giết, chớ bảo giết.” [129]. Một câu khác đọc: “Ở thế gian này, chẳng phải hận thù trừ được hận thù, chỉ có từ bi mới trừ được hận thù. Đó là định luật của ngàn xưa.” [5]. Một dòng từ kinh Tâm Từ (Metta Sutta) đọc:

" Tung rải từ tâm khắp vũ trụ /Mở rộng lòng thương không giới hạn /Tầng trên, phía dưới và khoảng giữa /Không vương mắc, oán thù, ghét bỏ." Nguyên tắc bất bạo động này, nhất quán trong toàn bộ kinh tạng Pali Nguyên Thủy (Pali Canon) - một bộ sưu tập các giáo lý Phật giáo sớm - một phần là lý do tại sao nhiều Phật tử gặp khó khăn trong tình hình hiện nay ở Myanmar - một quốc gia Phật giáo chiếm đa số, đặc biệt ở bang Rakhine, các vi phạm quyền lợi có hệ thống được cam kết chống lại người Rohingya Hồi giáo.

Nằm bên vịnh Bengal, bờ biển phía tây Myanmar, và cách biệt với miền trung Myanmar bởi dãy núi Arakan, bang Rakhine là nơi có hơn một triệu người Hồi giáo, phần lớn thuộc nhóm dân tộc Rohingya, và hơn hai triệu người Phật giáo của nhóm dân tộc Rakhine, là dân tộc khác biệt với đa số dân Bamar của đất nước. Thủ phủ của bang là Sittwe, nơi bạo lực cộng đồng đã nổ ra vào năm 2012, và quan hệ giữa người Rakhine và người Hồi giáo bị cắt đứt. Kể từ đó mọi thứ trở nên tồi tệ hơn theo cấp số nhân; các bài báo gần đây được xuất bản bởi *The New York Times* và *Al Jazeera* đã phát hiện các mô chôn tập thể người Rohingya, bị tàn sát bởi quân đội Myanmar vào tháng 9 năm 2017, dường như chất hóa học axit đã làm biến dạng các thi thể không thể nhận dạng được. Vào tháng 12 năm 2017, các bác sĩ của tổ chức *Bác Sĩ Không Biên Giới (Doctors Without Borders)* ước tính có hơn 10.000 người Rohingya đã bị giết trong vụ bạo lực gần đây nhất, và khoảng 700.000 người đang sống lưu vong ở các nước láng giềng Bangladesh và Ấn Độ, khiến cho giám đốc Nhân quyền LHQ mô tả tình trạng như là một ví dụ điển hình cho chính sách thanh tủy chủng tộc. ”

Không có đủ bằng chứng để có thể tuyên bố chính sách thanh tủy chủng tộc đang diễn ra, nhưng có bằng chứng về hãm hiếp có hệ thống, lao động cưỡng bức, hạn chế di chuyển, hạn chế hôn nhân và sinh sản, và phòng ngừa tiếp cận với khẩu phần ăn cùng với thuốc men. Các nhà quan sát quốc tế cho biết tình hình sẽ sớm trở thành nạn thanh tủy chủng tộc dẫn tới diệt chủng nếu cộng đồng quốc tế không can thiệp ngay lập tức. Như Holocaust đã chứng minh, thanh tủy chủng tộc có thể nhanh chóng trở thành diệt chủng. Trước năm 1941, nỗ lực của Đức Quốc xã để trục xuất tất cả những người Do Thái khỏi người Reich đủ điều kiện làm sạch một dân tộc. Sự tập trung tiếp theo và sau đó tiêu diệt những người Do Thái bắt đầu một cách nghiêm túc sau khi Mỹ bước vào chiến tranh rõ ràng là diệt chủng. Theo Penny Green, Giám đốc tổ chức *Sáng Kiến Tội Phạm Quốc Gia (ISCI)* tại Đại học Queen Mary ở Luân

Đôn, nói, “Diệt chủng có thể bắt đầu nhiều năm trước khi nạn tiêu diệt thực tế bắt đầu.” Vào tháng 4 năm 2018, Penny Green và ISCI đã đưa ra một báo cáo cho rằng chính phủ Myanmar “Phạm tội ý định thanh tủy chủng tộc đối với người Rohingya.”

Cho dù thanh tủy chủng tộc hay diệt chủng, rõ ràng là vi phạm nhân quyền chống lại người Rohingya đang xảy ra ở Myanmar, đủ để gọi là vi phạm “*Nguyên tắc Trách nhiệm bảo vệ*” “*the Responsibility to Protect principle*”, theo các Chương VI, VII và VIII của Hiến chương Liên hợp quốc, cho phép cộng đồng quốc tế can thiệp vào chủ quyền quốc gia của Myanmar. Đối với những người trong chúng ta quan sát từ xa, cuộc khủng hoảng buộc chúng ta **đặt câu hỏi về vai trò của Phật giáo trong chính trị thế giới.**

Trong một bài báo của báo New York Times “***Tại sao chúng ta ngạc nhiên khi người Phật giáo bạo lực?***”, Dan Arnold và Alicia Turner viết, “*Làm thế nào, nhiều người tự hỏi, có thể là một xã hội Phật giáo - đặc biệt là các nhà sư Phật giáo - có điều gì đó liên quan đến bạo lực khủng khiếp như việc thanh tẩy chủng tộc hiện đang gây ra cho người thiểu số Rohingya lâu đời của Myanmar? Chẳng phải người Phật Giáo có lòng từ bi và hòa bình sao?*”

Để hiểu vấn đề một cách rõ hơn, trước tiên chúng ta phải hiểu chủ nghĩa Phật giáo dân tộc ở Myanma. Chủ nghĩa này xuất phát từ nỗi sợ hãi hay sự hận thù đối với đạo Hồi và người Hồi Giáo mà người Tây phương gọi là Islamophobia [1]. Sự hận thù này thúc đẩy họ có thái độ bạo lực chống lại người Rohingya. Từ quan điểm của một người theo chủ nghĩa Phật giáo dân tộc, câu chuyện diễn ra như thế này: *Trong suốt nhiều thập kỷ, người Rohingya Hồi giáo đã vượt qua biên giới từ Bangladesh đến Bang Rakhine, và định cư trên vùng đất Rakhine. Họ lớn lên về số lượng và pha loãng dân số Phật giáo, hình thành đội tiên phong của một cuộc thập tự chinh để biến Miến Điện thành một quốc gia Hồi giáo. Do đó, không giống như những người Hồi giáo khác ở Myanmar, chẳng hạn như người Kaman, người Rohingya chưa bao giờ được thừa nhận là công dân Miến Điện và được cho là không xứng đáng với tư cách công dân quốc gia này.*

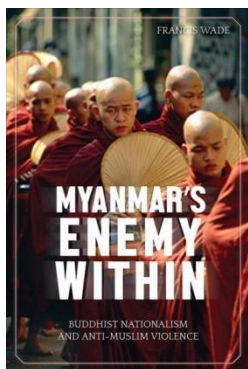
Câu chuyện kể này được gọi là “*Vấn đề Hồi giáo*”. Để củng cố quan điểm cho rằng người Rohingya không phải là công dân Miến Điện, người Rohingya được gọi là “Chittagong Bengalis”.

“Từ ban đầu của đất nước, Miến Điện là một quốc gia Phật giáo và là dân tộc Bamar.

Sự thật không thể chối cãi rằng những người mặc áo cà sa là các nhà sư Phật giáo đang quảng bá câu chuyện này. Nổi tiếng nhất trong số những người này là Ashin Wirathu, một tăng sĩ Miến Điện 49 tuổi, với hình được in trên bìa tạp chí TIME năm 2013 và là chủ đề của bộ phim tài liệu năm 2017 ***The Venerable W.*** của nhà làm phim người Pháp Barbet Schroder. Như bộ phim cho thấy, Wirathu đã lãnh đạo hàng trăm ngàn người theo một chiến dịch bạo lực, hăm dọa thanh tẩy chủng tộc bằng cách tuyên bố rằng người Rohingya là “*những người Bangladeshi nổi loạn được hậu thuẫn bởi Ả Rập Saudi với mục đích xâm nhập đất nước, phá hủy Phật giáo truyền thống của Myanmar và thành lập một quốc gia Hồi giáo.*” Wirathu là nhà lãnh đạo của *Tổ chức Bảo vệ Chủng tộc và Tôn giáo*, thường được biết đến với từ viết tắt tiếng Miến Điện, Ma Ba Tha. Nhóm này được thành lập vào tháng 6 năm 2013 và nhanh chóng được sự hỗ trợ của hàng triệu người. Ma Ba Tha và các nhóm dân tộc Phật giáo khác - không những chỉ ở Myanmar mà còn ở Sri

Lanka — mô tả **mục đích** của họ như là bảo vệ và thúc đẩy Phật giáo thông qua việc giảng dạy về tầm quan trọng của các giá trị Phật giáo, lịch sử, giáo dục, các địa điểm thiêng liêng và các nghi lễ. Tuy nhiên, đi theo lời hùng biện lạnh tính này là sự khẳng khẳng của họ về việc trung hòa các mối đe dọa đối với Phật giáo, mà họ tuyên bố đến từ người Hồi giáo.

Trong cuốn sách 2016 ***“Kẻ Nội Thủ - Myanmar’s Enemy Within”***, tác giả Francis Wade nói chuyện với một thành viên của nhóm này, người chia sẻ câu chuyện trên đây đã thúc đẩy tư duy của nhóm. "Nếu nền văn hóa Phật giáo biến mất," thành viên này nói, "Yangon sẽ trở thành như Ả-rập Xê-út và Mecca ... Nó có thể là sự sụp đổ của quốc gia Miến Điện. Nó có thể là sự sụp đổ của Phật giáo. Và chủng tộc của chúng tôi sẽ bị loại bỏ." Mặc dù Phật giáo không phải là chủng tộc, nhưng Ma Ba Tha thường liên tưởng đến chủng tộc và tôn giáo, chứng minh rằng mối quan tâm sâu sắc hơn của nhóm là một trong những sắc tộc.

Những người tin câu chuyện này nhìn thấy sự xác minh của nó trong lịch sử của các quốc gia trước kia là Phật giáo - như Malaysia, Indonesia, Pakistan và Afghanistan - đã bị “tàn phá” bởi người Hồi giáo. Myanmar vẫn còn 90% là Phật tử, không có bằng chứng về sự thay đổi đó. Vậy ý tưởng mà Phật giáo sẽ biến mất bắt nguồn từ đâu?

SỰ TRỞ DẠY CỦA CHỦ NGHĨA DÂN TỘC MIẾN ĐIỆN

Phật giáo đã được sử dụng để củng cố bản sắc dân tộc ở Miến Điện trong nhiều thế kỷ. Trong thế kỷ thứ mười hai, vua Anawratha sử dụng kinh điển Phật giáo để đoàn kết những người khác nhau ở Thung lũng Ayeyarwady và hình thành Đế chế Bagan. Từ khởi đầu của đất nước, Miến Điện là một nước có đa số dân là Phật giáo và là dân tộc Bamar. Từ đó trở đi, các vị vua thường hỗ trợ các nhà sư đã thọ giới Tỳ kheo – hợp chung thành Tăng đoàn - và đổi lại các nhà sư ban tặng chế độ quân chủ cầm quyền với tính hợp pháp. Các nhà sư được khuyến khích trung thành với đất nước, nhưng họ cũng phục vụ chính phủ như là các nhà cố vấn về đạo đức để đảm bảo rằng quốc gia được cai trị theo các nguyên tắc đạo đức Phật giáo. Nếu không, các nhà sư sẽ đứng lên chống đối.

Một ví dụ về điều này đã được nhìn thấy trong cuộc cách mạng Saffron vào tháng 9 năm 2007. Khi chính phủ không còn cho phép trợ cấp khí đốt cho người dân, giá hàng hóa tăng 500%, và người dân đứng lên phản đối. Khi những người biểu tình bị đàn áp dữ dội, các nhà sư tham gia cuộc biểu tình bằng cách lật ngược bình bát, không cho phép các quan chức chính phủ dành được bằng khen bằng cách bỏ thí. Cuộc biểu tình là một cử chỉ đáng xấu hổ nghiêm trọng, và chính phủ quân sự đã phá vỡ các cuộc biểu tình, đánh đập và bắt giữ hàng ngàn tu sĩ.

“Câu chuyện kể rằng người Miến Điện cần phải bảo vệ Phật giáo khỏi những kẻ xâm lược nước ngoài đã tồn tại trong hơn một thế kỷ, mặc dù kẻ thù nhận thức đã thay đổi từ Anh sang Hồi giáo.”

Mối liên hệ 800 năm giữa chế độ quân chủ và tăng đoàn Phật Giáo đã bị cắt đứt vào năm 1885, khi người Anh xâm chiếm vùng phía trên của đất nước Miến Điện và sát nhập nó vào thuộc địa của Ấn Độ. Hòa tan biên giới giữa các quốc gia, người Hindu Ấn Độ và người Hồi giáo di chuyển một cách tự nguyện hoặc mạnh mẽ - vào Miến Điện, vĩnh viễn thay đổi nhân khẩu học của Rangoon nói riêng, nơi nhiều người tìm thấy thành công trong thương mại. Với sự mất mát của một vị vua Phật giáo và sự mất đi sự ủng hộ của hệ thống giáo dục Phật giáo, do sự phát

triển của Cơ đốc giáo Anh, năm 1885 đã chứng kiến sự xuất hiện của những phong trào Phật giáo dân tộc đầu tiên.

Phong trào tu Thiền Minh Sát Vipassana hiện đại phát sinh từ phong trào chống thực dân này, với nhà sư Ledi Sayadaw (hình bên phải) truyền bá ý tưởng rằng hành thiền và học kinh Phật là trách nhiệm bảo vệ và bảo tồn Phật giáo của mọi người Phật tử mà cả hai trước đây chỉ được thực hành bởi một phần nhỏ của các tu sĩ. Phong trào của nhà sư Ledi Sayadaw là hòa bình, nhưng các nhà sư cũng đã dẫn các phiến quân vũ trang tấn công quân đội Anh ở phía trên Myanmar trong cuộc xâm lược của Anh. Phong trào độc lập dân tộc đã tăng lên trong những thập kỷ sau, và vào những năm 1920 và 1930, một tiếng la hét nổi tiếng chống thực dân là “Amyo, Batha, Thathana!” – được dịch thành “Chung tộc, ngôn ngữ và tôn giáo!” Tổ chức **Ma Ba Tha** lấy tên từ khẩu hiệu này, trong đó nó là một từ viết tắt.

Câu chuyện này – cho rằng người Miến Điện cần phải bảo vệ Phật giáo khỏi những kẻ xâm lược nước ngoài - đã tồn tại trong hơn một thế kỷ, mặc dù nhận thức về kẻ thù đã thay đổi từ Anh sang Hồi giáo. Ví dụ đầu tiên của sự thay đổi này có thể được nhìn thấy trong một cuộc biểu tình 10.000 người Miến Điện tại chùa Shwedagon của Rangoon, vào năm 1938, phản đối các bài viết bởi các nhà trí thức Hồi giáo bị cáo buộc xúc phạm Phật giáo. Các cuộc biểu tình đã dẫn đến các cuộc tấn công vào các cộng đồng Hồi giáo trên toàn thành phố. Ngoài các phong trào chống Hồi giáo, những năm 1930 và 1940 cũng chứng kiến sự gia tăng những tình cảm chống Kitô giáo và chống Ấn giáo, sau này là đỉnh điểm trong một loạt các cuộc bạo động chống Ấn Độ. Tất cả những trường hợp này xảy ra như một phần của phong trào chống thực dân và củng cố ý tưởng rằng người Miến Điện phải là Phật tử hầu trở thành người Miến Điện thực sự.

Một yếu tố đóng góp quan trọng cho cuộc khủng hoảng hiện nay ở Rakhine đã xảy ra trong Thế chiến II. Dưới sự chiếm đóng của người Nhật, các Phật tử ở Rakhine (sau đó gọi là Arakan) đã được tuyển dụng để thay người Nhật trong một cuộc chiến ủy nhiệm. Ngược lại, những người Hồi giáo địa phương đã được quân đội Anh trang bị và huy động bởi những lực lượng dân quân độc lập đã thực hiện các cuộc tấn công du kích quân Nhật. Điều này có nghĩa là các Phật tử và người Hồi giáo đang chiến đấu với nhau, kết quả là các nhóm bị tách biệt về mặt địa lý và hình thành các khu ổ chuột (ghetto), với những người Hồi giáo chạy trốn về phía Bắc để tránh bạo lực chống Hồi giáo của người Nhật, và người Phật tử chạy trốn về phía Nam để tránh chống lại Bạo lực Phật giáo của phản công du kích. Sau chiến tranh, làn sóng bạo lực của chính phủ chống lại Rohingya xảy ra vào năm 1954, 1962 (trong khi quân đội tiếp quản), 1977-78 (khi quân đội buộc Rohingya mang Thẻ Đăng ký Nước ngoài, và hơn 200.000 người được đưa vào Bangladesh), 1992, 2001 (để đối phó với việc phá hủy các bức tượng Phật giáo của Taliban ở Bamiyan vào năm 2003)

Chúng ta có thể theo dõi lịch sử của cuộc khủng hoảng hiện tại ở bang Rakhine do quân đội đảo chánh vào năm 1962. Miến Điện giành được độc lập vào năm 1948, nhưng sau 14 năm cai trị bằng hiến pháp, quân đội đã đảo chánh và tiếp quản đất nước vào năm 1962. Hệ thống quản lý

nhà nước của quân đội làm dấy lên lo ngại về sự sụp đổ của Phật giáo và sự tan rã của đất nước để nuôi dưỡng lòng trung thành giữa một dân số oán giận. Nhưng họ cũng nắm độc quyền về bạo lực và ngăn chặn công dân và các nhà sư như Wirathu. (Năm 2003, Wirathu bị bắt cùng với bốn mươi bốn nhà sư khác vì sử dụng ngôn từ kích động thù địch để thúc đẩy các cuộc tấn công vào người Hồi giáo và một nhà thờ Hồi giáo, và họ trải qua tám năm tù giam.) Trớ trêu thay, đó chỉ là sự chuyển đổi sang nền dân chủ có tính cách bề ngoài bắt đầu từ năm 2011. Sự căng thẳng tôn giáo giữa người Phật tử và người Hồi giáo nổi lên một lần nữa. Như Francis Wade viết, ý tưởng là "sự khuấy động của sự thay đổi dân chủ ở Myanmar có thể tạo thêm sân chơi, cho phép các cộng đồng mà họ cảm thấy bị tước quyền bởi quân đội nhằm khẳng định những lời tuyên bố lớn lao của họ cho đất nước." Người ta sợ rằng người Hồi giáo nói riêng sẽ lợi dụng sự tự do dân chủ, và nếu họ đã làm, những người Phật giáo sẽ phải chịu đựng.

Một thời điểm quan trọng được đưa ra vào năm 1982 với Luật Công dân, khi chính phủ ban hành danh sách chính thức của 135 nhóm dân tộc, hoặc "chủng tộc quốc gia" là công dân Myanmar. Danh sách này loại trừ người Rohingya, xác quyết tình trạng không quốc tịch của họ. Một cuộc điều tra dân số năm 2014 được thực hiện nhằm loại trừ dân thiểu số "người ngoại quốc" khỏi cuộc bỏ phiếu, và cuộc bầu cử năm 2015 đã dẫn đến Aung San Suu Kyi trở thành Ủy viên Hội đồng Nhà nước, với lợi ích lớn cho *Liên đoàn Dân tộc vì Dân chủ* (NLD). - Và cũng trong sự vắng mặt hoàn toàn của người Hồi giáo trong quốc hội Myanmar lần đầu tiên kể từ khi độc lập.

“Với phương tiện truyền thông internet, những người cuồng tín theo chủ nghĩa hận thù (Islamophobic) có thể kết nối những câu chuyện Miến Điện cũ về Hồi giáo với câu chuyện đương đại về thánh chiến toàn cầu.

Suu Kyi đã nhận được nhiều lời chỉ trích cho sự im lặng của bà về vấn đề Rohingya - đặc biệt là trong các bài viết và bài phát biểu trước đó của bà. Trong một lá thư gửi cho Ủy ban Nhân quyền Liên Hiệp Quốc vào năm 1989, Suu Kyi viết, "Mục tiêu chính của *Liên đoàn Dân tộc vì Dân chủ* (NLD) và các tổ chức khác là vận động thành lập một chính phủ dân chủ ở Miến Điện nhằm mang lại những thay đổi xã hội và chính trị hầu đảm bảo một xã hội hòa bình, ổn định và tiến bộ, nơi mà nhân quyền, như được nêu trong Tuyên ngôn Quốc tế về Nhân quyền, được bảo vệ bởi luật pháp". Sau đó, trong một bài phát biểu khác tại bang Kachin vào ngày 27 tháng 4 Năm 1989, Suu Kyi tuyên bố, "Nếu chúng ta chia rẽ dân tộc, chúng ta sẽ không đạt được nền dân chủ trong một thời gian dài." Mặc dù sự thành tựu dân chủ một cách rõ ràng ở Myanmar, nhưng bạo lực dân tộc vẫn tiếp tục xảy ra dưới sự lãnh đạo của Suu Kyi và *Liên đoàn Dân tộc vì Dân chủ* NLD.

Sự nổi dậy bạo lực mới nhất cũng được hỗ trợ bởi hiện tượng toàn cầu hóa. Với truyền thông internet, những người cuồng tín Hồi giáo có thể kết nối những câu chuyện Miến Điện cũ về Hồi giáo với câu chuyện đương đại về thánh chiến toàn cầu. Trong sách *The Venerable W.* —phát hành trước cuộc bầu cử ở Hoa Kỳ năm 2016 - Wirathu nói, "Ở Mỹ, nếu mọi người muốn duy trì hòa bình và an ninh, họ phải chọn Donald Trump." Thông qua những nhận xét như vậy, và việc sử dụng tích cực các phương tiện truyền thông xã hội và truyền bá băng đĩa DVD, Wirathu chứng minh nhận thức của ông về chủ nghĩa dân tộc bài ngoại [2] tăng cao trên toàn thế giới. Wirathu đã quan tâm đến biến cố 9/11 ở Mỹ; các cuộc tấn công ở Paris, Berlin, Nice và Brussels; Brexit; Marine Le Penn ở Pháp; tân Đức quốc xã ở Đức; và các chính phủ quốc gia cánh hữu cầm quyền ở Hungary, Ba Lan và các nơi khác ở châu Âu. Ông biết rằng ông đang khai thác một

sự phỉ báng toàn cầu lớn hơn của Hồi giáo - một thế giới so với câu chuyện thánh chiến Hồi giáo. Việc này được thực hiện qua internet, mà chỉ trở nên phổ biến rộng rãi ở Myanmar vào năm 2011. Wirathu dường như cam kết kết nối cuộc thập tự chinh khu vực của mình với một phong trào toàn cầu rộng lớn hơn. Năm 2014, ông đi đến Colombo, thủ đô của Sri Lanka, để ký một biên bản ghi nhớ giữa nhóm tu sĩ Phật Giáo hận thù Hồi giáo (*Islamophobic monk group*) của Sri Lanka, Bodu Bala Sena (*Army of Buddhist Power - Quân đội Phật giáo*), và 969 (tiền thân của Ma Bà Tha).

Tất cả những điều kiện này - lịch sử thuộc địa, sự xuất hiện của truyền thông internet, câu chuyện chống Hồi giáo toàn cầu – đã cung cấp một nền tảng chín chắn cho bạo lực và khủng bố. Câu hỏi còn lại là tội ác chống lại loài người ở Myanmar, một sản phẩm phụ bi thảm của những hoàn cảnh ngẫu nhiên không bị thuyết phục bởi các giáo lý hòa bình của Phật giáo, hay là một phần bạo lực của một số nỗ lực phối hợp của một diễn viên chưa được đặt tên, Phật giáo hay bằng cách khác?

ĐẰNG SAU KHỦNG HOẢNG HIỆN TẠI

Cuộc khủng hoảng hiện tại bắt đầu vào năm 2012. Dưới đây là một thời gian ngắn về các sự kiện:

Ngày 28 tháng 5 năm 2012

Người phụ nữ Rakhine hai mươi sáu tuổi Ma Thida Htwe bị hãm hiếp và giết hại bởi ba người đàn ông mà giới truyền thông nhà nước xác định là “Người Hồi giáo Bengali” hoặc “Người theo Hồi giáo.” Những người này đã bị bắt giữ ngay lập tức.

Ngày 3 tháng 6 năm 2012

Vài ngày sau, ba trăm người đàn ông Rakhine tấn công một chiếc xe buýt chở người Hồi giáo ở thị trấn Taungup, đánh bại mười hành khách đến chết. Những người Hồi giáo này không phải là người Rohingya, mà là những người truyền giáo từ những vùng phía bắc không ở bang Rakhine.

Ngày 9 tháng 6 năm 2012

Các nhóm băng đảng quá khích của Rohingya trả đũa bằng cách tấn công các gia đình của Rakhine ở Maungdaw, những ngôi nhà bị đốt cháy. Các nhóm đối kháng lần lượt đốt trụ sở Hồi giáo Nasi, đuổi hàng chục ngàn cư dân Rohingya ra khỏi Rakhine và vào các trại hoặc lưu vong ở Bangladesh (ước tính khoảng 120.000). Những đám đông này đã được báo cáo là từ nơi khác ở bang Rakhine. Họ đã được báo cáo là say rượu và / hoặc cao về ma túy.

Tháng 10 năm 2012

Một làn sóng bạo lực thứ hai đã xảy ra, với các cuộc tấn công đám đông được tổ chức rõ ràng trên cộng đồng Hồi giáo tại chín thị trấn trên khắp Bang Rakhine.

Đã có những cuộc tấn công bằng dao rựa ở cả hai phía, nhưng chỉ có bạo lực Rohingya mới được “ché tạo thành chủ nghĩa khủng bố” và được gán cho “thánh chiến”. Theo cách này, những rối loạn nhỏ, địa phương này - chứ không phải không phổ biến ở Nam Á - đột nhiên trở thành một phần của cuộc khủng hoảng toàn cầu.

Wirathu và các nhà sư khác từ nhóm 969 của ông đã tổ chức một cuộc tẩy chay hoàn toàn những người theo đạo Hồi, cấm Phật tử không có bất kỳ sự tương tác nào với người Hồi giáo. Bất kỳ "người nào cảm thông" với người Hồi giáo nào cũng sẽ bị thi hành kỷ luật, và một Phật tử tiếp tục làm ăn với người Hồi giáo bị đánh đến chết. Lệnh cấm của các nhà sư Phật Giáo này đối với người Hồi Giáo đã thiết lập tiền lệ cho sự hận thù (Islamophobia) đối với người Hồi giáo mà đã vượt quá giới hạn cho người Rohingya bao gồm những công dân được chính thức công nhận của Myanmar.

Tháng 3 năm 2013

Bạo lực cực đoan nổ ra ở thị trấn Meikhtila ở miền trung Myanmar, nơi mà cả cộng đồng Hồi giáo và Phật giáo phần lớn là Bamar - sau khi một cặp vợ chồng Phật giáo tuyên bố chủ tiệm đồ trang sức Hồi giáo đã bán cho họ một cái kẹp tóc giả vàng và cuộc cãi vã bắt đầu giữa họ. Trong khi cảnh sát theo dõi, các cửa hàng thuộc sở hữu người Hồi giáo bị đốt cháy và người Hồi giáo bị tấn công; sau đó, một nhóm người Hồi giáo kéo một tu sĩ Phật giáo ra khỏi xe đạp của mình, đánh đập anh ta khi anh ta nằm trên mặt đất, và sau đó nổi lửa đốt. Điều này dẫn đến cuộc tàn sát hoàn toàn, với các nhóm bên ngoài một lần nữa chống lại người Hồi giáo trong thị trấn, dẫn đến số người chết lên đến bốn mươi ba người, chủ yếu là bị giết bởi gậy và dao, và 830 tòa nhà bị phá hủy. (Một lần nữa, những người đàn ông tạo nên bạo động đám đông đã được báo cáo là say rượu và nghiện ma túy.)

Tháng 6 năm 2013

Sau khi báo cáo về một vụ cưỡng hiếp của một phụ nữ Phật giáo bởi những người đàn ông Hồi giáo Kaman ở Thandwe, bạo lực lại nổ ra một lần nữa, không chỉ chống lại Kaman mà còn chống lại Rohingya.

Tháng 8 năm 2017

Phiến quân Rohingya vũ trang — của Quân đội cứu hộ Arakan Rohingya (ARSA) - đã tấn công phối hợp vào ba mươi đồn cảnh sát biên giới, giết chết một tá lực lượng an ninh. Điều này làm cho quân đội Miến Điện trả đũa chống lại người Rohingya trên khắp Bang Rakhine với chiến dịch “cháy đất”.

Tháng 3 năm 2018

Vào tháng 3, hơn 6.000 người Rohingya đã bị giết và hơn 655.000 người đã trốn sang Bangladesh. Hơn năm mươi lăm ngôi làng đã hoàn toàn bị phá hủy, không còn dấu vết của các tòa nhà, giếng, và thậm chí cả thảm thực vật. Ở đây chúng ta có thể thấy quân đội Myanmar đã học được từ Quân đội Israel, mà nhiều quan chức Myanmar ngưỡng mộ; khi được hỏi làm thế nào để đối phó với người Rohingya, Tiến sĩ Aye Maung, người đứng đầu Đảng phát triển dân tộc Rakhine, nói: “Chúng ta cần phải làm giống như người Israel.”

Ngày Nay

Tổ chức Ân xá Quốc tế nói những người Rohingya đang ở trong làng và trại của họ đang bị bỏ đói một cách có hệ thống, buộc họ phải bỏ chạy khỏi đất nước. Đó là một tình huống chín muồi cho nạn diệt chủng.

Trong mọi trường hợp bạo lực chống lại người Hồi giáo, các báo cáo về sự tham gia của cảnh sát trong các cuộc tấn công đã làm dấy lên sự nghi ngờ về mối liên hệ giữa đám đông và chính phủ. Trong cuốn sách năm 2016 của Azeem Ibrahim *The Rohingyas: Bên Trong Cuộc Diệt Chủng Ẩn Dấu của Myanmar*, (*The Rohingyas: Inside Myanmar's Hidden Genocide*) Ibrahim nói rằng bạo lực ở Myanmar liên quan chặt chẽ đến sự căng thẳng giữa các sắc tộc ở Sri Lanka và Thái Lan. Sự khác biệt chính ở Myanmar, ông viết, là một số nhóm người Phật giáo nổi bật đang tích cực thúc đẩy bạo lực chống Hồi giáo, như Ma Ba Tha. Sau đó, Ibrahim đưa ra khẳng định có tính cách gây ngạc nhiên rằng “có bằng chứng ngày càng gia tăng rằng tổ chức cực đoan Phật giáo Ma Ba Tha đã được thiết lập bởi quân đội như là một cơ sở quyền lực thay thế.” Ông cho rằng nhóm này là “tổ chức đứng phía trước” của quân đội và cho quân đội. Ông tiếp tục, “*Thực tế, quân đội trực tiếp ủng hộ hai nhóm khác nhau ở Myanmar đương đại,*” USDP (đảng chính trị của họ) và “*tổ chức riêng Phật giáo cực đoan của họ, cả hai tổ chức đều cung cấp các phương tiện để hỗ trợ bầu cử cho USDP và tạo bạo lực mà sau này có thể được sử dụng để biện minh cho một can thiệp quân sự.*”

Ibrahim khám phá nguồn gốc của mối liên hệ giữa chính phủ và Ma Ba Tha. Tổ chức này không tồn tại trước khi mở cửa đất nước vào năm 2011. Ibrahim viết rằng các nhà sư bị bắt trong cuộc Cách mạng Saffron năm 2007 sau đó được cung cấp tiền và sự bảo trợ của nhà nước để gia nhập tổ chức Ma Ba Tha và quảng bá thông điệp cốt lõi của sự hận thù tất cả người Hồi giáo. Những tuyên bố mặc khải này dựa trên một bài báo của Emanuel Stoakes, “Các nhà sư, thuyết trình bằng Powerpoint và các hoạt động thanh tẩy chủng tộc,” được xuất bản trong tạp chí *Foreign Policy* vào ngày 26 tháng 10 năm 2015.

“Dựa trên những bằng chứng được trình bày, có vẻ như các vụ phun trào bạo lực chống lại người Rohingya và các nhóm Hồi giáo khác trên khắp Myanmar đã được tổ chức và lên kế hoạch.

Trong bài viết của mình, Stoakes phỏng vấn một nhà sư vô danh tuyên bố rằng sau khi ông được thả ra khỏi tù, ông đã có một cuộc gặp với ba quan chức chính phủ và được mời tham gia tổ chức Ma Ba Tha và thuyết giảng hùng biện chống Hồi giáo. Ông là một trong bốn nhà sư lãnh đạo của cuộc Cách mạng Saffron, người tuyên bố chính phủ đã đưa ra những đề nghị tương tự cho họ.

Stoakes cũng sản xuất phim tài liệu điều tra với Al Jazeera, "*Chương trình diệt chủng*," được phát sóng vào tháng 10 năm 2015. Trong phim, một nhà sư ẩn danh giải thích tình hình một cách thẳng thừng: "Dần dần, các nhà sư từ cuộc cách mạng Saffron đã kết thúc ở Ma Ba Tha." Ông tiếp tục làm sáng tỏ chính xác những gì bất cứ ai cố gắng tìm hiểu tình hình cần phải biết: "Ma Ba Tha được kiểm soát bởi quân đội. Khi nó muốn bắt đầu một vấn đề bất cứ lúc nào, nó giống như bật vòi nước. Họ sẽ bật hoặc tắt nó khi họ muốn."

Bộ phim tài liệu Al Jazeera trình bày các nhà sư lãnh đạo khác của cuộc Cách mạng Saffron, tuyên bố Wirathu làm việc cho chính phủ. Những tu sĩ này chỉ rõ rằng Wirathu gọi họ tại các tu viện của họ sau khi họ được thả ra khỏi tù năm 2011, và mời họ đến gặp ông. Khi họ đi, họ nói rằng ông đã cố gắng tuyển dụng họ để tham gia cuộc thập tự chinh chống Hồi giáo của mình với đề nghị có một văn phòng cùng với máy laptop xách tay kết nối Internet, điện thoại và tiền công tác phí \$1,000 đô la (một quốc gia có thu nhập bình quân đầu người một năm là \$ 1,195). Bộ phim cũng cho thấy một ghi âm điện thoại di động được ghi âm bí mật một cuộc họp giữa các quan chức chính phủ và các tu sĩ Ma Ba Tha. Sau đó, một người quen vô danh của Wirathu tuyên bố rằng cơ quan cảnh sát đặc biệt của Yangon (cảnh sát bí mật) làm việc chặt chẽ với Wirathu, nói rằng ông đã nhìn thấy các thành viên của họ tại tu viện của Wirathu ở Mandalay. Bằng chứng khác được thấy trong bài thuyết trình Powerpoint được sử dụng bởi các thành viên của quân đội tại một buổi tập huấn vào năm 2012 tại thủ đô Naypyidaw, có tựa đề "*Người sợ mắt chủng tộc*," một bài thuyết trình trong đó ngôn ngữ chống Hồi giáo thường được Ma Ba Tha sử dụng được tìm thấy, bao gồm một âm mưu Hồi giáo làm Phật Giáo và Phật tử tuyệt chủng. Các tài liệu khác lưu hành giữa các quan chức chính phủ và được Al Jazeera thu thập đã cảnh báo về âm mưu người Hồi giáo cưỡng hiếp phụ nữ Phật giáo, bắt đầu các cuộc bạo loạn và thực hiện các hành vi khủng bố, bao gồm cả ý định "cắt đứt các thủ trưởng của các nhân viên phòng ban."

Điểm chính của bộ phim tài liệu là, mặc dù phong trào rõ ràng đối với nền dân chủ, bạo lực sắc tộc được chính phủ thiết kế nhằm cố gắng nắm giữ quyền lực. Dựa trên các bằng chứng được trình bày, có vẻ như các vụ phun trào bạo lực chống lại người Rohingya và các nhóm Hồi giáo khác trên khắp Myanmar được tổ chức và lên kế hoạch, không phải là hậu quả tự phát, xã hội, hoặc không lường trước kết quả của việc dân chủ hóa. Trong khi chính phủ bác bỏ bất kỳ cáo buộc nào liên quan đến bạo lực là "vô nghĩa", Stoakes viết, "Bằng chứng thu được từ Al Jazeera cho thấy một cách dứt khoát rằng sự hận thù chống Hồi giáo gần đây là có tổ chức không phải là ngẫu nhiên. Trên thực tế, đó là sản phẩm của một chiến dịch được chính phủ phối hợp rõ ràng nhằm mục đích thúc đẩy sự bất ổn và phá hoại phe đối lập bằng cách khuấy động lực lượng dân chủ dân tộc".

Trong các ghi chú có trách nhiệm của Stoakes cho rằng không có bằng chứng nào trong số này là bằng chứng rõ ràng về mối liên hệ giữa chính phủ và Ma Ba Tha, nhưng nó vẫn được phản ánh. Nếu chính phủ đã làm hư hỏng một nhà sư mặc áo vàng, thì Phật giáo không được sử dụng như là tiếng kêu tập hợp của hận thù và sự loại trừ, nhưng chỉ đơn thuần là một tấm màn che cho nó.

Trong cuộc khủng hoảng này, thuật ngữ "Phật giáo" được sử dụng để chỉ định **bản sắc văn hóa, không phải là một niềm tin tôn giáo hay thực hành tôn giáo**. Một người xác định là một Phật tử không nhất thiết phải tuân theo lời dạy của Đức Phật. Ngay cả trong thời của Đức Phật, cũng có những "tu sĩ không phải là tu sĩ thật (bogus monks)" đã cố gắng gia nhập Tăng đoàn. Đây

không phải là các nhà sư chân chính mà chỉ đơn thuần là "những người mặc áo cà sa màu vàng", và bị loại ra khỏi các cuộc họp tăng đoàn. **Chúng ta nên hiểu tình hình ở Myanmar như một cuộc xung đột văn hóa hơn là một cuộc xung đột tôn giáo.** Như Azeem Ibrahim đã viết, đó là bản chất độc quyền của truyền thống Theravada thường dẫn đến “căng thẳng bạo lực liên chủng tộc ở Sri Lanka và Thái Lan, cũng như Myanmar,” chứ không phải chính Phật giáo.

Chính phủ quân sự Myanmar đang bị nghi ngờ là sử dụng Phật giáo để thao túng con người hành xử với bạo lực và hận thù, hơn là với lòng từ bi và sự khoan dung rộng lượng. Theo kinh nghiệm của tôi, các cuộc hội thoại về Myanmar có xu hướng bị sa lầy trong cuộc tranh luận về việc liệu Phật giáo có phải là một tôn giáo không bạo lực hay không. Có lẽ chúng ta nên để Phật giáo ra khỏi các cuộc hội luận. Để tập trung vào giải quyết tình hình thực tế hiệu quả hơn và có trách nhiệm, điều quan trọng là phải hiểu các vấn đề chính trị và dân tộc phức tạp sâu sắc hơn. Với sự hiểu biết sâu sắc hơn, chúng tôi có thể tương tác với tình huống hiệu quả hơn.

Randy Rosenthal | Tâm Diệu chuyển ngữ
Ngày 15/8/2018

Nguyên bản gốc:

https://www.lionsroar.com/what-does-buddhism-have-to-do-with-the-ethnic-cleansing-in-myanmar/?utm_source=Lion%27s+Roar+Newsletter&utm_campaign=f209c6b04a-WR-July-20-2018&utm_medium=email&utm_term=0_1988ee44b2-f209c6b04a-21485821&goal=0_1988ee44b2-f209c6b04a-21485821&mci_cid=f209c6b04a&mci_eid=fa1bd527ed

Ghi chú của người dịch:

[1] Islamophobia là một thuật ngữ chính trị và tôn giáo, có nghĩa là là sự sợ hãi hay hận thù đối với đạo Hồi và người Hồi Giáo. Islamophobia đã tồn tại trong nhiều thế kỷ, nhưng đã trở thành rõ rệt hơn, cực đoan hơn và nguy hiểm hơn do hậu quả của cuộc tấn công khủng bố ngày 11/9 tại Hoa Kỳ. Hiện tượng này thúc đẩy và kéo dài việc chống Hồi Giáo, phân biệt đối xử, quấy rối, và thậm chí bạo lực. Nó có tác động tiêu cực đến sự tham gia của người Hồi Giáo Mỹ trong đời sống công cộng.

[2] Xenophobia là một thuật ngữ chính trị khác có nghĩa là bài ngoại. Các thuật ngữ kỳ thị chủng tộc hay phân biệt chủng tộc đôi khi bị lẫn lộn và được sử dụng hoán đổi cho nhau vì những người có cùng nguồn gốc từ một quốc gia có thể thuộc cùng một chủng tộc. Do đó, bài ngoại thường được hiểu là phân biệt hoặc chống lại nền văn hóa ở nước ngoài.

Ảnh có thể lấy tại đây:

<https://thuvienhoasen.org/a30236/moi-lien-he-giua-phat-giao-va-chinh-sach-thanh-tay-chung-toc-o-myanmar>